

2914

Jos. Maria Joseph, Carlos Bro. Jno. y Jo.
Commentaria ad Diffinitionem et Sublimitissimum Tit.
de lib. et posthumi hered. instit. vel exhered.

Prooemium.

Omnia flumina in mare in mare ut revertantur,
sic illuc unde fluxerit, quid aliud mihi plebs
annuissimum auditorum conuenit; nonne duodecim
Hebraeorum, Postquam in hac preclari Sertoriani Urber
sitate Cathedrali S. Pet. S. Pauli, Decreti et Sac. Com.
Vespertinam ordinari et prelegi, ab eadem, uberrim
mos benedictionum omnium in viduo dycesi? Ecce nunc
ad eundem Unde ^{istorum} tempore belliquasi posteminis
revertitur, leby accedo: Verum potiori Jure de
cum aliorum; tum ab Ill. mo Suisi S. Pet. S. Pauli, Floren
sij S. D. Decani et Canonorum Cetera, qui nuper
sola benignitate ducti, gratissimos seruum sena
mi me adue absentem aduerserunt: tum a Sa
gali munificentia, que ad primarij Juris Ceteri
Cathedrali honorem et munus, nunc ore crevit. by
adeo magnis titulis sum aduictus ad uestrum pro
fectum in duri prudentia et in eadem progressum
exortandum, et ut in ista fructus vestri collegij
republicarum labori, Verum ofus est ut atti
dum et vos infendari laborum, et ita prae
quam aequemine silisarent, tum viduorum seminarium et
infantiam fugabim, meny et ingenium hominij
maxime adolecentij agro post Viduum annu
ij comparatur qui s. Tristrem elegit. in sic
script: serbity assiduo sinon venorem arabi
nihil nisi cum spiny gramen habebit aper
trahit Solozany emblem. at. 17. n. 7. nos
igitur Commentarium in Tria capita dicit

et aequemine
et aequemine

de iudiciis, ut. 1.º agimus de liberorum et post
humorum appellatione et de Parentum obliga
tione illis alendi et heredibus instituendi. in 2.º de
iure suorum heredum, quod ex dicta obligatione
descendit. in 3.º de liberorum et hereditatione
tractabitur, et si per tempus liquerit proce
demus ad expositionem dyfculy def. in leg. Sa
luy Aquilius 29 cum sui § § ff. h. n. t.

Caput 1.º de liberorum et posthumo
rum app. et qualiter Parentes eos alere
et heredibus instituere debeantur

Quoniam ~~liber~~ expedit verborum originem et propria
tatem cognoscere, ad melius percipiendum, quid
per ipsa verba designentur, ~~liber~~ ita tenet
Ulpianus dum in leg. 1.º ff. de iust. et iur. scripsit:
iuris operam daberunt, ^{in suis} nosse oportet, ut
de nomen dicitur descendat, etiam dicitur ex
leg. 1.º in princ. ff. de acq. poss. ubi dicitur. et in eadem
Causa apponitur est titulus de verb. signif. va
lidum, est argumentum quod ab origine, sive
a etimologia verborum ducuntur illaque
frequenter videntur computari ut in d. leg. 1.º in princ.
ff. de acq. poss. leg. 2.º § appellata ff. de reb. cred. leg.
1.º ff. de iur. leg. 1.º ff. de fact. ~~leg. 2.º ff.~~
de novationib. § si ab hominib. s. dicitur quib. mod.
Inj. cat. poss. solvit. ^{in d. leg.} Curandus in Topicis legati
huius loco 6. cum pluribus traditur ab Aeliano in lo
co legalibus loco ab etimologia Barbara Prin

cipia et loco communia litera A n. 252. idem
adfructuorum et profectum nostri tituli explica
tionem necessarium videtur liberorum et
posthumorum appellationem et nomina expo
nere, ut inde quid circa istos instituendos
vel exheredandos Ius nostrum ordinaverit per
cipiamus § 1. de liberor. et posthumor. app.

2. Noster titulus inscribitur: de liber. et posthum. he
red. inst. vel exheredandis. et primo explicandum
venit nomen liber: liberi siquidem appella
tur, qui tamquam geniti ^{in suis} infamalia gaudentes
libertate, ut sic aduocis, qui in eadem familia
sine libertate tamen existunt distinguantur, ut
patet conans lib. 20 commentarior. cap. 2. n. 2. c.
Sicut aliquando (raro tamen) dictio hec in sin
gulari numero reperitur scripta ut in leg.
iuris agnationis 3 ff. de pactis leg. si quis in suo 33
cod. de inst. testament. : frequentius in plurali
numero collocatur ut passim in iure nostro,
et apud probatores lingue Latine auctoribus
vix aliter videtur: Ita tamen ut quum in
in plurali numero liberi asonatur, recte ad
vnum tantum hec dictio acomodetur, et de
positio de liberis loquens in vno filio verisimili
tatem ut docet Celsulus Caius in leg non est sine
liberis 248 ff. de verbor. significat. ubi scripsit:
non est sine liberis, cui vel unus filius, vna

filia ut; hec tamen Braunoviano, habet liberos,
non habet liberos, semper plurali nomine
profertur, sicut et pupillary, et codicilli. idem
probat lex liberorum 270 & Brunyff cod.

Videntur
Braunoviano
ment. ad cap.
in part. l. p.
3. hincque
liberary. n. r.
de leg. 1. l. 1.
3. h. 3.
ut dicitur de
verb. sign. f. sicut etiam ex contrario si
quis filium in numero singulari adiri
dat (si aliter de contraria voluntate non aga
reat) omnes filios comprehendisse credendum
est. in leg. si quis ibi § 1. ff. de testament. l. i. ubi
filij enim appellatione omnes liberos inde
legimus ut scribit Paulus l. i. in leg. filij app
ellatione ff. de verb. sign. et expruat ibi cu
juriy.

2. Liberos autem appellatione continentur
necesse filij et nepotes leg. 1. cod. Secundario
nib. intery, verum et omnes descendentes usque
in infinitum sine graduum et sexuum simili
tatione leg. cognoscere § 6. leg. liberorum 220 ff. de
verb. sign. leg. liberorum, vers. sed et cum de
liberary ff. de execut. tutor. unde C. v. l. p. in leg. 1.
vers. generaliter ff. delegaty p. p. d. scripsit:
generaliter ~~liberary~~ parenty et liberos p. rator ex
cepit, nec gradus liberorum, parum enim ve inu
faventum merabit, in infinitum igitur eis prestabitur, sed
appellatione nec personay secunty est, utrum ex virili sexu,
tantum an ex feminino descendant. idem probat lex in leg
quique A. § 2. dicitur ait. leg. sed si hac § liberos autem
en amyt
proavty et deinceps omnes sequuntur continent. l. § 1. ff. de leg. 1. l. 1.

ff. de in iur. vocando, et ita accipitur eorum lata signifi
catio in edicto unde liberi notat glo. in leg. li
beros 20. ff. de denatori by et glo. unica in leg
si locati AB ff. soluto matrim. exernal dicitur
in leg. galley Aquilly 29 § videndum n. 6 ff. h. n. 2.
Benedicty Dinsley in cap. Praynuty verbo si ab
que liberary 2. extra de testamenty.

3. Verum dicitur aperte dicitur in leg. fin. § parenty
A. ff. de gradibz et affinibz. Vbi C. Paulus ita alloquitur.
Parenty usque ad tritabum apud Romanos proprio voca
bulo nominantur, ulteriores qui non habent affe
rate nomen, maiores appellantur: item liberary
que ad trineptum, ultra hos autem posteriores
vocantur: igitur liberorum appellatione non omnes
descendentes usque in infinitum continentur, sed totum
usque ad trineptum; quemadmodum et parentum
appellatio usque ad tritabum duntaxat proprie
tur, et ita per eum dicitur dicitur Bartol in leg. Galley
29 § videndum n. 2. et in leg. liberary 20 ff. de execu
tatione tutor. n. 29 sequuntur Alexander in p. rator
et plures velati a Calday Dreyra in leg. si curato
rem § parenty. vers. sine curatore n. 48. Cod. de
in iur. v. dicitur. qui Bartoli sententiam magis recep
tam affirmat. sequit Drey Greg. lib. 3. de iur. d. v. cap. A. n. 14.
Ceterum opinio prima ut verior est descendenda,
scilicet liberorum appellatione descendentes omnes
usque in infinitum contineri, sicut et parentum app
ellatione omnes ascendentes comprehenduntur ut pro
bantur text. adducti. supra n. 2. Textus vero in leg.

A

parentes

final. d. § parentes ff de gradibus et affinibus, Omissa
 solutione Valentis in q. n. 15 et de bysi ind. leg
 libertum ib. infra ff de exusat. tutor respondetur.
 in eo contulsum solum affirmare, apud Roma
 nos usque ad Tritabum ^{trabum} propria habere nomi
 na, quae sunt, pater, Mater, Proculus, Abulus,
 Tritabum et Tritabum, ut inferitur ex leg. 1. § p. vi
 mo gradu cum seqq. ff de gradibus et affinibus, ut tra
 ctos non addunt propria nomina seu vocabula
 ad eos designandos, non enim dicitur Quiritibus
 aut Quiritibus III. est enim inaccessibile sin
 gulis ascendendis propria accommodare nomina,
 sed generali denominatione maiorem appellan
 tur et nominantur ascendentes ultiores, itaque
 non negat Consultus ind. fin. § parentes inosati
 indicat parentum appellationem sive nomen,
 comprehendere tam eos ascendentes, qui proprie
 habent nomina, supra relata, quam ultiores
 qui proprio nomine non designantur, sed generali
 minorum appellatione utriantur.

5

Similiter est intelligendum quod ait C. Paulus ind. leg
 fin. d. § parentes vers. stem liber ff de gradibus et
 affinibus, nomen liber usque ad trinepos sumpta
 hat propria habere nomina, videlicet, filius, ne
 pos, pronepos, abnepos, atnepos, et trinepos, d. l. 1. d. §.
 primo gradu cum seqq. ff de gradibus et affinibus, ultra
 hos alij descendentes propria non habent nomina,
 non enim dicitur Quiritinepos, aut Quiritinepos III.
 sed alij descendentes posteriores appellantur, non quia
 isti appellatione liberorum non continentur, sed quia
 liberi tantum usque ad trinepos propria habent
 nomina: in ceteris autem descendendis, quibus no
 mina propria desunt, ipsi liberi posteriores

appellantur et nominantur; non enim tot sunt
 nomina specifica, quot sunt res, propter linguarum
 latine paupertatem, que non alio abundat, ut
 cuiusque suum nomen specifice insonat et
 bene dicitur Conanus lib. 2. commentarior. cap. 2.
 n. 4.

6

Ulteriorum liberorum appellatione continentur, non
 solum filij et ex hij descendentes, qui in patria potestate
 habent, sive naturalis sive, adoptivi, leg. 1. ff
 de testament. tutel. leg. liberi ff de liberis, et adop
 tivi d. Inst. de exheredat. liberor. Sed etiam conti
 nentur filij emancipati et ex filijs descenden
 tes, et alij, qui in potestate patria non existunt
 leg. fin. ff de sollicitationibus leg. cognoscere 56. vers.
 Liberorum ff de verb. sig. et non solum nati, sed
 etiam posthumi appellatione liberorum conti
 nentur d. leg. 1. ff de test. tutel. leg. siquis opus
 5. ff de adop. liberor. leg. 1. in principio, vers. filiam
 cum clausula ff de bonor. poss. §. tabular. §. posthu
 mi. l. Inst. de exheredatione liberor. Donellus
 lib. 3. comment. cap. 2. lit. H. et Y.

7

In nostro titulo, et quod spectat ad preceptum de liber.
 inst. vel hered. quod in eo est, et signanter in
 leg. inter cetera 30. Cod. tit. proponitur, libero
 rum appellatione solum continentur filij magis
 si immediati a testatore procreati, vel ab ipso
 adoptati, in eiusdem potestate existentes, hij tan
 tum digitorum tempore erant precise instituen
 di vel exheredandi, alij testamentum vitio
 nullitatis laborabat: non autem filij emancipa
 ti, neque filij, aut nepotes et alij ex filijs descen
 dentes ^{et nati} etiam in potestate patris testatorum

8

existerent, isti enim impune poterant preteri
 ri, ut docet Justinianus in l. imp. de ex
 heredit. liber. Noto tamen legem Justinianam
 Jure omnes huiusmodi personae equaliter in
 precepto comprehenduntur et obsequio illa de
 veritate debent insidui aut nominatione extra
 verari leg. maximum verum et Cod. de liber.
 proter. §. inenaputa cum §. seq. et §. sed hec
 quidem leges de ex heredit. liberor. si
 militer in nra rubrica verbum liberij ad na
 tum tantum est referendum, non quia ad eos so
 lum solemnitas de qua in nro tit. agitur per
 tinet, sed quia non demum nati sequenti voce
 posthumij continentur ut statim est videndum.

9

Uterque in nro titulo et rubrica sequitur dicitur
 posthumij: aliqui senserunt posthumum inde
 appellari, quod postremo loco natus est, sine vivo pa
 tre, sive comitro natus, et ideo sine ^{h. vel} appira
 tione esse videndum; ita ut antiquij dixerunt
 Celsus et Sulpicius appellari filij ante ad id
 illud Virgilij. C. Enclides: suggerit Silvij albanum
 nomen tua postuma proly, ex utrimque sil
 vium trii ante posthumum, quamvis eo vivo
 natus esset, eo quod postremo loco fuit ei natus, alle
 serunt velut Fortunij in d. leg. galy n. 96. Moia
 ny in leg. nomen filiarum l. 64. n. 1. d. Verbor. sig.
 Cujus in leg. placet p. h. t. et l. 3. Obterbat. cap.
 §. ut animad. verit. Pinij ad §. postum. 2. in l. de ex. liber.
 Aliorum sententia est veritas, qui afferunt, post
 humi, nomen et appellationem originem et ety
 mologiam habere a verbo post et humus,

10

5

quasi posthumus dicitur, qui post humanam fa
 tum, id est post eius mortem, nascitur, unde que
 videtur esse cum appellatione ut communiter in
 omnibus fere exemplaribus scribitur, quae senten
 tia manifeste probatur ex Ulpiano in leg. postumi
 3. Veri posthumos autem ff. de in ius vocato. Ubi ita
 loquitur: posthumus autem dicitur, qui dum patet,
 qui post mortem parentis nascuntur. Ubi notandum
 est dicitur dum patet, quae dictionem subiungit
 ad locum solum expressum, et alios et claudit ex
 leg. 2. Cod. de patribus, qui filios dixerunt, tradit
 Edwardus in Topij legalibus loco 70 item vide
 tur probari et dicitur nomen filiarum l. 64. in prin
 cip. Veri. quamvis posthumus ff. de liber. sig. Ubi certum
 esse affirmat Celsus nomen posthumus non ta
 bere in eam, quae iam in rebus humanis est, id
 est nata est. hanc etymologiam et originem
 approbant D. Didorus lib. 9. etymolog. cap. 3. Gellij
 lib. 2. nocturni Africanus cap. 16. Probertus lib. 3.
 animadversionum cap. 1. et 2. Alfonsus Carranza
 de vera patris designatione cap. 7. §. 10.

Arnoldus in l. 2. an. 24. Valent. ad n. tit. l. 3.
 + Vinij in l. 1. n. 11. pag. 436. et esse communem
 supra. opinionem tenent veluti a summo, ad nram
 tit. n. 2 et a Duarino in nro ad eundem tit.

11.

Obsidare tamen videtur sententia, major fundata,
 lex. in leg. sequi ita l. 6. §. si posthumus ff. de test. in
 bel. Ubi qui posthumus dat tutorem, etiam illis
 qui ipso vivo nascuntur de teste censetur. ex quo
 videtur filios, qui post testamentum patris, vi
 vo tamen eo nascuntur, proprie appellari posthu
 mos, quod dicitur tutorem dicitur accipitur, et dicitur
 illos comprehendit, quos proprie dicitur nominis

Legit ut probat lex in leg. quid si 6. cod. de
del. test. sub. confirmatur difficultatibus ex d. leg. post
humis 3. § sed et si et § nominativus de usus vo
rupto leg. fin. Cod. de posthum. si vid. inst. in qui
bus posthumis appellatur sine vivo testatore
sive post eius mortem nascuntur. et sequenti
hinc in pro iure liberi qui post testamentum
conditum vivo testatore nascuntur absolute
posthumis nuncupantur ut in d. 3. d. § 1. vers.
sed et hij. et in leg. posthumus l. 2. ff. de inust.
rupto. leg. si filius familia 34. § sed si filius familia.
l. ff. de militat. test. leg. 1. Cod. de posthum. hered.
inst. cum similibus. et quod magis est, natum an
de factum testamentum naturam et ratio
nem posthumis pariterat ut dicitur in leg. in leg.
posthumorum l. 3. ff. de inust. rupto. et in § post
humorum 2. Inst. de exhered. liberor.

Hic respiciendum animadvertendum oportet, plu
res adde. posthumorum species distinguere: Glossa
in rubrica Cod. de posthumis si vid. inst. qui
que species enumerat, qui bus alii addunt statim
infra n. 2. Bolognensis n. 18. et Geminaldus in
leg. posthumis rubra Cod. de bonor. post. contra Tab.
Nos vero clarius procedendo, omnes posthumos
rum species ad tres reducemus. Prima species
est eorum, qui propriissime posthumis dicuntur,
ij sunt qui vero post testatoris mortem nascun
tur, ideo dicitur vlp. in d. leg. posthumis 3. vers.
posthumos autem ff. de inust. rupto: posthumos
autem dicimus eos dumtaxat, qui post mortem
patris nascuntur: ponderata dictione illa dum

taxat ut supra in eo notavimus; loquuntur enim
ibi l. de hij, qui propriissime posthumis nuncupan
tur; cum enim posthumus et eo appellatur, quod
post humanam faciem nascitur ut supra cod. de
hered. inst. qui ante patris mortem, quomodo
dicitur, non potest stricte posthumus appellari: argu
mentum enim ab ea etymologia validissimum
est in iure, et eo utuntur consulti in leg. 1. infra.
l. unitaly: 3. § ex contrariis ff. de aqua r. post. et in leg.
2. § appellatur ff. de reb. creditis, et cum multis tradit
Covarrubias in topicis legalibus. loco 6. Andreez Sama
ruy in dialectica legali hb. 1. loco 3.

23.

Secunda posthumorum species, est illorum, qui post fa
tum testamentum, vivo adhuc testatore nascuntur,
qui licet non ita stricte, ut superius nominatis, tamen
intenduntur vere posthumis appellantur, ut ipse
vlp. non suboscure indicat in d. leg. posthumis 3. vers.
sed et ij ff. de inust. rupto: ubi postquam dixit eos dum
taxat posthumos appellari qui post mortem testa
toris nascuntur; statim proseguimus: sed et ij, qui
post testamentum factum in vita nascuntur, ita
tenentur ubi dicitur ij, non ad alios, quam ad post
humos referri potest: quasi diceret l. 1. sed et ij
posthumis, qui post factum testamentum ita hoc idem
confirmat ipse vlp. in d. leg. posthumus l. 2. infra.
ff. de inust. rupto. in illis verbis: posthumus post
vitus, vivo testatore naty. Et clarius J. C. Casus

instanter est de iure leg. posthumis 3
§ de iure si in iure rupto que dicitur
§ posthumus qui dicitur quod non potest
nuncupari post mortem patris in iure

22

lib. 2. institutionum. lib. 3. §. 2. ubi ita scribit: posthu-
mi appellati sunt, ij, qui post patris mortem nati
sunt, et ij qui post testamentum factum ex-
sunt. et mirro qui post factum testamentum
nati sunt sicut testator adhuc vivat posthumi nun-
cupantur, qd. post mortem nati considerantur aten-
ta existimatione et voluntate testatoris, qui in
se ea cogitatione testamentum ordinat, quasi sta-
tim esset mortuus, et propterea ultima et supre-
ma voluntas communiter dicitur, qd. ut tempus mortis
dirigitur et confertur leg. 2. ff. de testament. leg. 1. Cod.
de sacros. ecclesijs. canonum. lib. 10. canon. cap. 1. n. 8.
Cancellinus in Clementina unica de testament.

2A

Tertia species est illorum, qui etsi vere posthumi
non sint, tamen quasi posthumi, vel loco posthumi-
sum esse iudicantur. ij sunt, qui tempore testa-
menti iam nati erant, sed nondum qualitates heredi-
tatis heredem obtinebant, idcirco quando illorum ac-
quirunt, quasi novi homines agnoscere dicuntur,
et ideo posthuminum loco habentur, de ijs loqui-
tur C. Cuius in d. leg. posthuminum 13 ff. de inst. ruf.
do, cuius verba qd. eorum speciem et naturam adeo
aperte explicant libet transcribere: posthumi
(ait) loco sunt et ij, qui in heredi loco succe-
dendo, quasi agnoscendo, fiunt favoriti, sui heredes
leg. ut leg. si filium et ex eo nepotem, nepotem vel
impositate habeam, qd. filius gradu precedit,

25

ij solus, iura sui heredi habet, quamvis nepos
quoque et nepos ex eo in eadem potestate sint. Sedit
filius meus me vivo morietur, aut qualibet alia ra-
tione exeat de potestate mea, incipit nepos, nepos ve
in eius locum succedere, et eo modo iura suorum
heredum quasi agnatione nanciscuntur. eadem
verba transcripsit Justinianus in § posthuminum
2. Inst. de exhered. liber. ij. etenim cum ante tes-
tamentum nati existant, veri posthumi nulla confi-
deratione fieri possunt; at quia post testamentum
factum iura suorum heredum nanciscuntur, tunc, qua-
si agnoscere considerantur, et quoad iuris effectum
id est, quoad testamenti rupturam et eorum pre-
scriptione imminuentem, quasi posthumi, vel loco post-
huminum haberi dicuntur. de ijs loquitur 2. leg. Cuius
leg. velley de quo in d. leg. galley 29 §. etiam si,
cum §. leg. h. n. t. notat Goveanus ad d. leg. 29
n. 34.

Ij ita animadverti facillime resp. iuris supra
n. 11. adducti: siquidem in d. leg. siquis ita, et
etiam alij in eodem n. velley ~~etiam si~~
secundum postea loquuntur C. de 2. posthuminum
leg. qui etiam grammaticali significatione posthu-
mi non videantur nominandi; in sententia tamen
iuris et iuxta morem loquendi consuetorum, cum
tempore testamenti nondum sint nati, et ita eodem
tempore veri posthumi existant, sicut postea vivo testa-

vere nati, posthumorum nomen veri
nati sunt ac si post mortem testatoris na
ti fuerint habito videlicet respectu ad testamen
ti tempus, quo testator eos nominavit, et quando
testator iam decessere cogitabat ut tradidimus
supra n. 23. Minusque obstat text. ind. leg. post
humorum 23 ff de inst. rupt. et d. § posthumorum
2. Inst. de exhered. liberor. loquuntur enim de
3. specie supra n. 14 explicata, eorum scilicet
qui solum, quasi posthumi, vel loco posthumorum
habentur, quod satis denotat veros non esse
posthumos: aliud quidem est esse tale, aliud
pro tali haberi argumento text. in leg. de
servos autem 71 in ff de legat. 3. leg. meriti appellatio
ne 207. et ibi glo. ff de verbor. significat. per
bosa de dictionib. dictione 310. n. 2.

16. Neque debet consideratio ponderari supra
cod. n. 12 ex d. l. si quis ita 26. d. § fm. ff de test.
tutel. Vbi tutor posthumus in testamento datus,
etiam ijs, qui vivo testatore nascuntur, est
tutor, cum tamen tutoris datus stricte
accipitur, et dumtaxat comprehendat per
sonas, quae sub proprietate nominis, sub
quo datus est tutor continentur, ut ex d. l.
quid si 6 ff de test. tut. aperet: Vbi tutor filijs

8.
datus, non intelligitur datus nepotibus, quia
filiorum appellatione nepotes proprie non continen
tur, cum filij, et nepotes in nostro iure diversa
sint nomina ut ratio cinatur ibidem c. de ver
bis et que gradus constituent leg. 1. § primo gradu, su
p. leg. ff de gradib. Respondetur enim, quod atten
to testamenti tempore, in quo datus tutor, satis pro
prie posthumus reputatur etiam ille, qui postea
vivo adhuc testatore nascitur, quae consideratio
est sufficientis ad hoc ut intentio iuris verus post
humus ille habeatur seu reputetur ut supra
dicebamus n. 23. ad veritatem siquidem ver
borum sat est, quod illis conveniat qualitas
expressa tempore prolationis, vel dispositionis,
licet postea propter rei mutationem, alia
qualitas, aliudque nomen accedat, nam verba
sunt intelligenda secundum tempus, quo profereun
tur ut ex leg. 2. § ff de hereditate vel act. vend.
cum alijs tradit Petrus Suredus Consil. ASA n. 23.
Verum ind. leg. quid si nepotes c. ff de test. tut.
inde tutor filijs datus, non intelligitur datus de
positibus; quae nepotes, nec tempore testamenti, nec ulla
alio tempore possunt proprie filij appellari d. leg.
1. § primo gradu, cum § leg. ff de gradib.

17.

quare cum tempore testamenti, verba, quibus da-
tus fuit tutor, filijs, non conveniant nepotibus
non debet ad ipsos datio tutorij extendi, aliter enim
filij, aliter nepotes appellentur ut ait C. in eadem
leg. 6 de test. tut. et Justinianus in § fin. inst. qui test.
tutorij dari possunt.

18- Sed hanc solutionem opone videtur lex. in leg. filij
appellatione § A ff de verbor. sig. ubi C. scribit: filij
appellatione omnes liberos intelligimus; sed appe-
llatione liberorum nepotes absque dubio continen-
tur ut in leg. liberorum 220 ff de verbor. sig. et
leg. 1. cod. de conditionib. inst. cum alij addu-
citur supra n. 7. igitur et filij appellatione de-
bent nepotes contineri contra descriptionem de in-
d. leg. quid si nepotes 6. de test. tut. et in d. § fin. ind.
Inst. qui test. tutorij dari possunt

19 Aliqui ut refert Cujacius in commentarijs ad tit. de
verbor. sign. ind. filij appellatione § A emenda-
verunt dictum de verbor. sig. pro evitanda difficul-
tae proposita, legentes loco illorum verborum,
omnes liberos, homines liberos, quasi homi-
nes liberi tantum appellatione filiorum inte-
ligantur. hec tamen interpretatio ubi emenda-
tio non est admittenda: ~~prohibetur~~ et etiam
q. falsa dicitur illius doctrina; siquidem

filij appellatio etiam videtur proprie ca-
dere potest, nam servus respectu ~~domini~~^{heredum}
a quibus est genitus proprie filij appellatur
iuxta leg. ultimam § non parvum, ff de gradib.
et leg. 1. cod. eod. tit. et manifeste videtur ex
gen. et leg. liberorum 220 § sed et Papirius § 2.
de verbor. sig. et ex § sed naturalia quidem Inst.
de iur. nat. gent. et civil.

20 Propria et vera interpretatio dicti leg. § A ff de ver-
bor. sig. ea videtur, nempe in illa non querere con-
ductum verum filij appellatione comprehendantur
omnes descendentes in inferioribus gradibus; sed an
appellatio filij singulari omnes filios in plura-
li ~~comprehendat~~ contineat, et respondeat affirmative
dicendo: filij appellatione omnes liberos intelli-
mus, id est omnes filios; ibi enim dicitur liberos,
ad liberos primi gradus est coartanda; dicit enim
omnes, ad denotandum sub filij appellatione, non
solum masculinum, sed etiam feminam, et non so-
lum, natum, sed etiam posthumum, et non solum
unum, sed plures liberos illius gradus contineri
iuxta lex. in leg. si quis §. et in d. leg. si quis et ubi in
princ. et § 2. ff de test. tut. unde in d. leg. § A de ver-
bor. sign. significat appellatione filij non fit extensio de
primo gradu ad ultiores, sed de numero singulari
ad pluralem, intra eundem tamen gradum, pro ut acci-

Et in d. leg. si quis ita ut d. § si quis filio l. ff. de test.
tutela. et in nostro iure frequens est hec de numero
ad numerum extensio ut videtur Contulius in leg.
in vna iuris l. 58 ff. de verb. sig. & hoc autem ita pro
cedit attenda verborum significate, et nisi alia
sit mens disponendi, aliave specialissima ratio
militet iuxta materiam subiectam: nam hinc
filij appellatione etiam nepos solet contineri, si
aut et appellatione patris continetur filius ut
docet C. in leg. iuxta interpretatione 201 ff. de verb.
sig. ut exempli declarat Cujacius in d. leg. 84 eod. tit.
et Donellus lib. 3. com. cap. 4. et ibi Obaldus si vera
h.

n. 2. Sed ad huc nota non est dicta interpretatio et doctrina
quae formatur appellatione filij in singulari, omnes
filios in plurali contineri ut d. leg. filij appellatione
84 de verb. sig. et ut d. leg. si quis ita ut d. § 2. ff. de test.
tut. siquidem contrarium scribere videtur C. in leg.
nominatum 2. ff. h. n. t. ubi docet Ulp. quod si quis filium
exheredaverit hac formula, filius meus exheres esto,
et plures habeat filios, nullus videtur exheredatus:
igitur similiter si quis filio suo tutorem dederit
et plures habeat filios, nulli eorum datus tutor in
deligi debet contradicendum leg. 16 d. § 2. de test. tut.
et consequenter, nec sub filij appellatione omnes filij
continentur contra d. leg. 84 de verb. sig. et quod
eiusdem interpretatio n. anti ad ducta corrumpit.

10
22. Dissert. tamen cum glossa in d. l. 2. h. n. t. quoniam
omnes fore d. d. sequuntur, dicendo: exheredationem
esse odiosam ut colligitur ex tex. in leg. cum quidam
19 ff. h. n. t., quare ad eius valorem non admittitur
extensio de numero ad numerum, imo stricte de
bet interpretari ex d. leg. 19. h. n. t. cap. odia 25 de
reg. iur. in 6. et propterea exhereditio filij nomine
appellativo prolata, est nulla si plures adsunt fi
lij, propter multitudinem eius de quo testatur sen
sit d. leg. 2. h. t. si dicat etiam tutorem dationem sic
de venire interpretandum ut ex d. leg. quid si 6. ff. de
test. tut. Decernimus supra n. 11. Dissert.: tutorem da
tionem non esse odiosam, sed potius favorabi
lem cum pupilli utilitatem respiciat leg. si hoc
dicitur 10 § fin. ff. de test. tutela; et licet tutorem
datio non admittat extensionem de gradu ad gra
dum d. leg. 6 de test. tut. hoc non provenit ex
eo quod sit odiosa, sed quod huiusmodi extensio ad
infabovantibus regulariter in iure non admi
ttitur, quod personae cuiusvis gradus habent no
mina propria, quibus ab alijs distinguuntur
ut ex d. leg. 1. d. § primo gradu cum § § seqq. di
ximus supra n. 16. Cum autem extensio dum
taxat de numero ad numerum ^{facta} fit in iure cum

dem bene gradum, in quo personae omnes con-
vult, eodem appellativo nomine possunt, tum
faciliter in iure taly extensio admittitur ut ex d.
leg. in usu iury 258. ^{si de verbor. sig.} de verbor. sig. supra n. 20. et
unde similis extensio non debuit derogari taly
v. y dationi, quae odiosa non est in d. leg. signis
et a 16 § 1. ff. de test. tut. licet non admittatur
in exheredatione quae odiosa reputatur in d. leg.
2 ff. h. n. t.

n. 23. Ad huc instabilis et leg. duo sunt titij 30 ff. de test.
tut. Vbi si titij datus est tutor, et duo sint titij
Pater videlicet et filius, si non constet de quo ten-
sit testator, neuter est tutor: igitur pater si
filio tutor est datus, et filius sint filij neu-
tri eorum tutor datus intelligi debet. Scilicet ta-
men dicendo, quod quando titij est datus tutor,
nomen titij exponitur à testatore ad designandam
certam et determinatam personam, quae sit
vera et idonea ad tutelam administrandam con-
siderat, ideoque titij nomen non debet aliam
personam forte non idoneam comprehendere,
unde propter incertitudinem quando duo sunt
titij est nulla taly tutoris datus seu nominatio
ex doctrina hoc videtur. tutor incertus 20 ff. de test. tut.
Ceterum, quando filio datus est tutor, nomen filij

11
non tam positum ad certam personam, quam ad
universam prolem primi gradus denotandam
ideoque omnes filios impuberes comprehendit, cum
omnes sint aequi taly tutelae, et equaliter eis pro-
videre voluisse testator videtur, cum equaliter
in eis imbecillitas reperiat, quae est causa da-
tionis tutoris leg. 1. in princip. ff. de tutel. 2
§ 2. de obligatione, quae parentis liberorum
dare debentur.

¶ Praecipua parentum erga liberos obligatio est illos
alendi, haec exprimitur iure naturali et ex sanguinis
affectione descendit, indeque huiusmodi officium tam
hominibus, quam brutis commune reputatur: quare
admodum enim homines naturali ratione, ita bruti
ta naturali instinctu ad procurandam et alendam
prolem dicuntur ut docent C. in leg. 1. § instrare
vale ff. de iustitia et iur. leg. signis à liberis § in
prim. cum sui § 3. ff. de agnoscend. et alend. liberis
leg. 3. et 4. cod. cod. tut. leg. cum non solum § 3. § ip-
sum autem filium cod. de datus que liberis. promisso
Inst. de iur. naturali, gent. et civili. Donellus lib. 12
comment. cap. 4. et ibi Osald. l. l. c. Petrus Suredus
de alimentis, tit. 2. quest. 1. Molina de hispan. primo
genis lib. 2. cap. 2. n. 17. Petrus Faber lib. 2. semestrium
cap. 2. Stephanus Gratianus dissect. forens. cap. 120. n. 10.

Voluntaria lib. 3. not. 3.

Capitulum de iur. p. not.

Valentin. lib. 3 tract. 3 cap. 1. n. 7.

Alimentorum autem, sicut et vestitus, nomine, non solum veniunt ea que esui, potuique correspondent et conveniunt; sed etiam vestitus, lectus, habitatio, medicamenta, et omnia alia, que cultui corporis, queque ad vivendum, vitamque duendam necessaria homini sunt. Leg. Verbo vestitus A3 cum leg. seq. ff. de Verbor. sig. leg. legatij b. ff. de alimentis et cibariis Legatij. sed vestitus etiam educatio liberorum, et aliterius scientis vel artis disciplina inferenda, sub predicta naturali obligatione et alimentorum prestatione continetur, quod indicavit Consultus in d. leg. l. 9. ius naturale ibi: hinc educatio ff. de iust. et iur. leg. qui filium A. ff. de bi. pupillus educari debeat leg. de bonis b. g. non solum ff. de cur. boniano edicto. leg. fin. Cod. de aliment. pupilli lo. prestand. dicto principio iust. de iur. nat. gent. et civil. nam ut ex ~~Tullio~~ Tullio refert Cujat. in leg. 7. ff. de aliment. et cibor. leg. ab. sapientia et cultura animi, et quasi quidam ipsius cibus. hec enim omnia tenentur parentibus iure naturali liberis exhibere ut la. de presequitur Perrey de iud. de alimentis l. 1. ff. quod. b. n. 1. Valent. Illustrum iur. lib. 3. tract. 3. cap. 1. a. n. 2.

Adversus hanc tutam et veram doctrinam insurgunt sequentes dubitandi rationes: sit 1. si obligatio, qua parentibus abstringuntur ad prestanda liberis alimenta esset iuris naturalis et ex sanguinis affectione et necessitudine descenderet, similis obligationis non potest iure civili moderari, minisque in totum tolli, aliquo vel modo mutari leg. iura sanguinis b. ff. de reg. iur. naturalia namque iura, divina quidem providentia semper prima et immutabilia permanent. ut docet Ang. Justinianus in 3 sed naturalia quidem iura et leg. iust. de iur. nat. gent. et civil. explicat Broding Faber in iur. ff. Justiniana l. 2. principio 3. sed ius civile plura sanxit circa obligationem parentum prestandi liberis alimenta, nempe quando debeant prestari et in qua quantitate d. leg. sequens aliteris in p. m. ~~et sibi b. g.~~ ff. de liber. agnoscend. imo aliquando ius civile in totum non deberi alimenta prestari liberis declarat et determinat d. leg. sequens 5. et idem referit et 3 sed et si filius et si idem iudex ff. de liberis agnoscend. et respectu filiorum adoptivorum devertit ius civile ut alimentorum onus a patre naturali transferatur in adoptantem ut ex leg. onera ff. de adoptionibus sentit glossa ibidem verbo onera. igitur alimenta iure naturali, et sanguinis necessitudine liberis a parentibus non sunt prestanda.

A Sit 2 diffinitio. Si alimenta liberis naturali
ratione et ex causa procreacionis debentur, equa
liber esse putanda a Matribus, ac a Patribus; At
enim quoad illa, que iuris civilis sunt non sit par,
imo deterius habeatur in multis conditione femina
rum, quam Virorum leg. in malis § et ibi late:
Auribus et Cuparis ff de statu hominum; Tamen
illorum veritate, que a iure naturali emanant,
nulla sexuum fit distinctio, nullaque adest diferen
tia, nam talis differentia introducentur, quasi na
tura accusatores existunt, cum non totos masculos
procreavit ut scribit Justinianus in leg. maxima
vitiu A Cod. de liberis preteritis; quia utraque
persona in hominum procreacione simili natu
re, officio fungitur ut idem Justinianus ait in
§ sed hec quidem s. dnt. de exhered. liberor; sed
non idem, aut eque eius seu obligatio est infans
in parentibus, ac in masculis allendi suos liberos, cum
dictum onus potius ad viros, quam ad feminas aut
eorum ascendentes, spectet ut docet C. Marcus
in leg. non quemadmodum § ff de liberis agnoscendis:
igitur quia naturali ratione, et ex sanguinis pro
pinqvitate non debentur alimenta a parentibus,
liberis suis